

Perspectievennota 2021-2025

8 juni 2021

Inhoudsopgave

VOORWOORD	4
INLEIDING	5
1. FINANCIËLE DOORKIJK PERSPECTIEVENNOTA	6
2. TOELICHTING PER PROGRAMMA.....	8
PROGRAMMA 1. SOCIAAL DOMEIN.....	9
PROGRAMMA 2. RUIMTE	12
PROGRAMMA 3. LEEFOMGEVING	13
PROGRAMMA 4. ECONOMIE	14
PROGRAMMA 5. BESTUURSKRACHT	15
3. BELANGRIJKE (NOG) NIET TE KWANTIFICEREN ONTWIKKELINGEN	19
4. PROCESVOORSTEL HERSTELPLAN SAMENLEVING NA CORONA	21
5. PROCESAFSPRAKEN EN PLANNING BEHANDELING PERSPECTIEVENNOTA	22

Voorwoord

Beleid

In dit laatste volledige jaar van het huidige college kijken we met deze perspectievennota 2021-2025 alweer ver over de collegeperiode 2018-2022 heen. Immers in maart volgend jaar zijn de verkiezingen voor een nieuwe gemeenteraad en daarmee ook voor een nieuwe collegesamenstelling voor de periode 2022-2026. Tot nu toe hebben wij gekozen voor een behoudende koers, zowel inhoudelijk als financieel, waarin we bewuste keuzes maken voor uitvoering van het met de gemeenteraad afgesproken beleid en met aandacht voor onze investeringen, uitgaven en risico's. Dat beleid willen wij graag voortzetten.

Uitvoering

De gemeenteraadsverkiezingen zullen ongetwijfeld leiden tot een nieuw coalitie- en collegeprogramma vanaf midden 2022. Tot die tijd zullen wij het huidige collegewerkprogramma 2018-2022 "Samen Door" verder nastreven en uitvoeren. Financieel gezien spelen de nodige externe ontwikkelingen een hoofdrol waarvan de invloed op de gemeentelijke financiën niet helemaal of zelfs helemaal niet te overzien zijn. Het blijft daarom essentieel om alert te blijven en door o.a. met de kwartaalrapportages en deze nota de gemeentelijke financiële situatie scherp te blijven volgen met maatregelen waar noodzakelijk.

Uitdagingen

Een nieuwe regering is er op dit moment nog niet waardoor de gevolgen van het landelijk beleid voor de gemeenten nog ontbreekt. Dat betreft voor de komende jaren de nodige bijdragen voor het sociaal domein maar tevens de invoering van diverse wetgevingen, zoals de omgevingswet en de herijking van het gemeentefonds, en maatregelen m.b.t. milieu en duurzaamheid. Al deze zaken zijn van invloed op de gemeentelijke financiën.

Corona

Al meer dan een jaar speelt de coronapandemie een hoofdrol in ons leven. Dat geldt voor iedereen, zeker voor onze zorgmedewerkers, horeca- en detailondernemers, jeugd en ouderen, de verenigingen en clubs; kortom het raakt ons allemaal. Financieel kunnen we de gevolgen voor de gemeente pas later goed overzien. Nu is het zaak de gevolgen goed te blijven monitoren en onze inwoners te faciliteren en ondersteunen waar dat moet en kan.

Toekomst

Gezien alle uitdagingen die de komende jaren op ons af komen, bieden wij u een perspectievennota 2021-2025 op hoofdlijnen aan met de inzichten van dit moment. We blijven graag met u in nauw contact over de financiële ontwikkelingen in onze mooie gemeente Woensdrecht.

Namens het college van Burgemeester & wethouders
Dr. H.S. Kielman
Wethouder financiën
Hoogerheide, juni 2021

Inleiding

Uitgangspunten Perspectievennota 2021-2025

De Perspectievennota geeft een beeld van het meerjarenperspectief 2022-2025 inclusief te formaliseren financiële besluiten voor 2021 én de concrete gevolgen van de meicirculaire 2021. De begrotingswijziging voor de jaarschijf 2021 wordt gelijktijdig met deze Perspectievennota aangeboden. Bij het opstellen van de Perspectievennota 2021-2025 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. De begroting is meerjarig structureel sluitend (danwel tenminste structureel sluitend in de laatste jaarschijf) en kan leiden tot repressief toezicht van de provincie.
2. Het college neemt geen budgetten op voor nieuw beleid in de volgende collegeperiode (vanwege de gemeenteraadsverkiezingen op 16 maart 2022).
3. Onontkoombare (financiële) ontwikkelingen (zowel baten als lasten) worden waar relevant wel opgenomen voor de gehele periode 2021-2025. Deze worden ingedeeld naar structureel en incidenteel.
4. De Perspectievennota gaat vergezeld van een procesvoorstel voor het zo goed mogelijk benutten van de beschikbare coronabudgetten om de samenleving in Woensdrecht te ondersteunen bij het herstel in de nafase van de coronacrisis.
- 5.

NB. Onderdeel 4 is een gezamenlijk programma met de gemeenteraad. Het herstelplan voor de samenleving is immers benoemd als 4e actielijn naar aanleiding van de raadsconferentie van september 2020. Dit programma wordt ambtelijke gefaciliteerd. Met het procesvoorstel in de perspectievennota wordt het programma opgestart.

Opzet Perspectievennota 2021-2025

De Perspectievennota kent behoudens een extra coronahoofdstuk dezelfde opzet als vorig jaar. De Perspectievennota 2021-2025 bestaat uit de volgende onderdelen:

1. **Hoofdstuk 1** – Financiële doorkijk Perspectievennota 2021-2025 opgebouwd uit:
 - a. Het actuele meerjarig begrotingsresultaat inclusief de effecten van de meicirculaire 2021
 - b. Voorgestelde structurele en incidentele mutaties per programma
 - c. Het meerjarig (structureel) begrotingsresultaat inclusief het effect van de voorstellen in deze perspectievennota.
2. **Hoofdstuk 2** – Toelichting per programma: Ontwikkelingen, consequenties en hoe spelen we daarop in?
3. **Hoofdstuk 3** – Belangrijke (nog) niet te kwantificeren ontwikkelingen.
4. **Hoofdstuk 4** – Procesvoorstel om te komen tot herstelplan Samenleving na corona.
5. **Hoofdstuk 5** – Procesafspraken en planning behandeling Perspectievennota.

1. Financiële doorkijk Perspectievennota

1.1 Algemeen

Deze Perspectievennota 2021-2025 biedt een meerjarenperspectief dat dient als basis voor de begroting 2022 e.v. Belangrijkste uitgangspunt is dat het college het principe hanteert dat de begroting meerjarig sluitend moet zijn. Het financieel vertrekpunt voor deze Perspectievennota 2021-2025 wordt gevormd door het meerjarig begrotingsresultaat zoals vastgesteld met de Programmabegroting 2021 op 12 november 2020. Nadat de financiële ruimte gedefinieerd is, doordat sindsdien genomen besluiten met betrekking tot het begrotingsresultaat en het effect van de meicirculaire 2021 zijn verrekend, worden per programma het incidentele en structurele effect van de voorgestelde mutaties voor de komende jaren in beeld gebracht. Dit wordt overigens niet alleen voor het meerjarenperspectief 2022 tot en met 2025 in beeld gebracht. In de Perspectievennota worden ook de bedragen opgenomen voor 2021 die vallen binnen de categorie onontkoombaar, reeds verplicht of wettelijk, maar waarover nog geen besluit is genomen.

1.2 Begrotingsresultaat na de laatste begrotingswijzigingen raad, de al genomen collegebesluiten en de meicirculaire 2021

In onderstaande tabel is het verloop van het begrotingsresultaat te lezen sinds het vaststellen van de Programmabegroting 2021. Na deze vaststelling heeft de gemeenteraad tot nog twee begrotingswijzigingen besloten die een effect hebben op het begrotingsresultaat. Ook heeft het college van B&W sinds het vaststellen van de Programmabegroting 2021 besluiten genomen met een effect op het meerjarig begrotingssaldo.

MEERJARIG BEGROTINGSRESULTAAT (12 november 2020)		2021	2022	2023	2024	2025
Totaal		€ 117.681	€ -8.733	€ -159.568	€ 285.660	€ 651.439
Structureel		€ -279.000	€ -19.000	€ 86.000	€ 300.000	€ 665.439
RAADSBSLUITEN T/M 1 JUNI 2021		2021	2022	2023	2024	2025
3 MJOP Buitensportaccommodaties (Raad 1 april 2021)	I	€ 121.760	€ 48.608	€ -21.505	€ 5.434	€ 3.598
4 Groene Agenda - plaagdierbestrijding (Raad 6 mei 2021)	S	€ -5.500	€ -5.500	€ -5.500	€ -5.500	€ -5.500
COLLEGEBSLUITEN T/M 1 JUNI 2021		2021	2022	2023	2024	2025
Totaal mutatie begrotingsresultaat	S	€ 3.657	€ 9.859	€ 16.661	€ 16.792	€ 17.177
MEICIRCULAIRE 2021		2021	2022	2023	2024	2025
Totaal		€ 376.000	€ 649.000	€ 348.000	€ 136.000	€ 75.000
Structureel		€ 475.000	€ 719.000	€ 412.000	€ 192.000	€ 107.000
BEGROTINGSRESULTAAT Voor voorstellen PN2021-2025		2021	2022	2023	2024	2025
Totaal		€ 613.598	€ 693.234	€ 178.088	€ 438.386	€ 741.714
Structureel		€ 194.157	€ 704.359	€ 509.161	€ 503.292	€ 784.116

1.3 Effecten meicirculaire 2021

In bovenstaande tabel is het effect van de meicirculaire 2021 op het begrotingsresultaat weergegeven. De voor de gemeente Woensdrecht doorgerekende meicirculaire is op 4 juni in de namiddag ontvangen. Een uitgebreide toelichting op de meicirculaire kon daardoor niet opgenomen worden in deze Perspectievennota. We volstaan hier met het totaaleffect.

1.4 Voorgestelde mutaties meerjarenperspectief 2021-2025

Voorstellen Perspectievennota 2021-2025			2021	2022	2023	2024	2025
Programma 1 - Sociaal Domein							
structureel		€	-131.883	€ -461.794	€ -380.443	€ -393.179	€ -405.276
incidenteel		€	18.152	€ 49.770	€ -	€ -	€ -
Totaal		€	-113.731	€ -412.024	€ -380.443	€ -393.179	€ -405.276
Programma 2 - Ruimte							
structureel		€	-24.497	€ 72.540	€ 72.540	€ 72.540	€ 72.540
incidenteel		€	759.323	€ 490.954	€ 45.242	€ 97	€ 93
Totaal		€	734.826	€ 563.494	€ 117.782	€ 72.637	€ 72.633
Programma 3 - Leefomgeving							
structureel		€	-4.319	€ 39.909	€ 10.933	€ 20.933	€ 20.933
incidenteel		€	-	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal		€	-4.319	€ 39.909	€ 10.933	€ 20.933	€ 20.933
Programma 4 - Economie							
structureel		€	-100.000	€ -	€ -	€ -	€ -
incidenteel		€	-	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal		€	-100.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Programma 5 - Bestuurskracht							
structureel		€	-59.761	€ -160.373	€ -81.579	€ -69.288	€ -96.090
incidenteel		€	-366.137	€ -41.171	€ -27.234	€ 15.403	€ 8.907
Totaal		€	-425.898	€ -201.543	€ -108.813	€ -53.885	€ -87.183
Totaal structureel		€	-320.460	€ -509.718	€ -378.549	€ -368.994	€ -407.893
Totaal incidenteel		€	411.338	€ 499.554	€ 18.008	€ 15.500	€ 9.000
TOTAAL Voorstellen Perspectievennota		€	90.878	€ -10.164	€ -360.541	€ -353.494	€ -398.893
SALDO BEGROTINGSRESULTAAT na voorstellen			2021	2022	2023	2024	2025
Totaal		€	704.476	€ 683.070	€ -182.453	€ 84.892	€ 342.821
<i>Structureel</i>		€	<i>-126.303</i>	€ <i>194.641</i>	€ <i>130.612</i>	€ <i>134.298</i>	€ <i>376.223</i>

1.5 Conclusie

Hierna volgt per programma een toelichting op de voorgestelde mutaties in de periode 2021-2025. Verwerking van alle voorstellen leidt vanaf 2022 tot een structureel positief meerjarensaldo.

2. Toelichting per Programma

Programma 1. Sociaal Domein

Voorstellen programma 1

Ontwikkeling	2021	2022	2023	2024	2025
1A Inburgering	€ -	€ 49.770	€ -	€ -	€ -
1B Wij Zijn	€ -	€ -25.000	€ -25.000	€ -25.000	€ -25.000
1C Indexering	€ -17.000	€ -52.500	€ -52.500	€ -52.500	€ -52.500
1D Huisvesting CJG - Kromstraat 4	€ -54.000	€ -	€ -	€ -	€ -
1E ISD- Herziening bijdrage organisatiekosten	€ -	€ 16.899	€ 17.801	€ 18.522	€ 14.150
1F WVS	€ 96.000	€ -36.914	€ -16.073	€ -21.035	€ -14.914
1G Mantelzorgcompliment	€ -13.500	€ -13.500	€ -13.500	€ -13.500	€ -13.500
1H WMO	€ -76.848	€ -292.000	€ -292.000	€ -292.000	€ -292.000
1I GGZ	€ -	€ -3.304	€ -3.304	€ -3.304	€ -3.304
1J RWB bijdrage collectief vervoer	€ -	€ 20.500	€ 76.500	€ 63.500	€ 58.000
1K Regionale werkbegroting Jeugd	€ -13.036	€ -13.036	€ -13.036	€ -13.036	€ -13.036
1L Exploitatiebijdrage gemeentelijke samenwerking GGD	€ -	€ -11.942	€ -7.927	€ -3.745	€ -11.036
1M Groei aantal kinderen 0-4 jaar JGZ TWB	€ -16.000	€ -16.000	€ -16.000	€ -16.000	€ -16.000
1N RBL West Brabant	€ -2.500	€ -1.994	€ -2.401	€ -2.078	€ -3.133
1X Diverse	€ -16.847	€ -33.003	€ -33.003	€ -33.003	€ -33.003
Totaal	€ -113.731	€ -412.024	€ -380.443	€ -393.179	€ -405.276

Ontwikkelingen, consequentie en hoe spelen we daarop in?

A - Inburgering

Vanaf 2022 mogen de kosten van de BWI voor de begeleiding van statushouders ten laste van de nieuwe SPUK-uitkering Inburgering worden gebracht. Deze kosten hiervan zijn opgenomen in de begroting. De doeluitkering die wij van het Rijk ontvangen valt daarmee vrij in 2022. De Rijksvergoeding voor de begeleiding statushouders ontvangen we middels T-1 systematiek. De prognose van de verwachte (vrijvallende) doeluitkering 2022 is op basis van het aantal te huisvesten statushouders verlaagd van € 56.880 naar € 49.770.

B - Wij Zijn

Als eerstelijns-voorziening is het algemeen maatschappelijk werk een eerste vangnet of opvang voor kwetsbare inwoners. Daarmee wordt een groter beroep op de kostbare, langdurige en gespecialiseerde zorg voorkomen. Deze inzet is structureel. Echter, de kosten zijn de afgelopen jaren gedekt uit eenmalige bedragen. Voor de komende jaren is hiervoor een structurele dekking opgenomen van € 25.000.

C - Indexering

In het Sociaal Domein wordt met meerdere partijen samengewerkt. De contracten c.q. subsidieafspraken die hieraan ten grondslag liggen bevatten afspraken over indexering. Op basis van deze afspraken worden de budgetten van BWI, WijZijn, mee en SPRING (Jeugdprofessionals) en de bibliotheken geïndexeerd. De totale indexering voor 2022 heeft een structurele doorwerking in de opvolgende jaren.

D - Huisvesting CJG – Kromstraat 4

Het pand Kromstraat 4 drukt op de begroting van het sociaal domein. Voor 2021 zijn hiervoor in de begroting geen kosten opgenomen omdat de partners die vanuit de Kromstraat werkten eind 2020 zijn verhuisd naar het gemeentehuis. Echter, omdat het pand Kromstraat 4 nog niet is afgestoten, loopt een deel van de exploitatiekosten door (€ 24.000). De sloopkosten van het pand komen eveneens ten

laste van de begroting. Hiervoor is een bedrag geraamd van € 30.000. Beide bedragen zijn opgenomen als éénmalig bedrag voor 2021 voor een totaal van € 54.000

E - ISD – herziening bijdrage organisatiekosten

De ISD heeft een bijdrage ontvangen voor het Grens Informatie Punt (GIP). De kosten voor Woensdrecht worden hiermee naar rato lager. Daarnaast blijft het aandeel Woensdrecht in het cliëntenbestand van de ISD laag, waardoor ook de bijdrage aan de ISD lager uitvalt.

F - WVS

De begroting 2022 van WVS laat een beperkte toename van de gemeentelijke bijdragen voor de jaren 2022 en verder zien. Mede als gevolg van corona is er een lagere instroom in het werkbedrijf (zowel opdrachten als mensen) en hierdoor is er minder dekking van de kosten. Op basis van de begroting 2022 betekent dit voor het meerjarenperspectief 2022 t/m 2025 een extra bijdrage zoals weergegeven in de tabel. WVS heeft in 2020 een compensatie ontvangen voor eerder betaalde transitievergoedingen. In 2019 had het AB reeds besloten dat, wanneer de compensatie zou worden ontvangen, deze aan de deelnemers (naar rato van het aantal SW-cliënten) zou worden uitgekeerd. Voor onze gemeente is dat een bedrag van € 96.000, te ontvangen in 2021.

G - Mantelzorgcompliment

Binnen onze gemeente is het aantal mantelzorgers toegenomen. Daarnaast is in 2020 vanwege corona aan alle mantelzorgers een mantelzorgcompliment uitgedeeld. In voorgaande jaren konden de mantelzorgers zelf hun compliment 'ophalen' en dat gebeurde niet in alle gevallen. Het budget was derhalve berekend op een gemiddeld aantal mantelzorgers dat hun compliment ook daadwerkelijk 'verzilverde'. Met het uitdelen wordt honderd procent van het aantal mantelzorgers bereikt, hetgeen betekent dat het beschikbare budget niet toereikend is. Voor 2021 en verder is daarmee een extra budget benodigd van € 13.500 voor structurele uitgaven voor het mantelzorgcompliment.

H - WMO

Stijging cliëntaantallen:

Het aantal cliënten dat gebruik maakt van huishoudelijke ondersteuning en begeleiding vertoont al jaren een stijgende lijn. Doordat de vergrijzing verder toeneemt en mensen langer thuis blijven wonen is de verwachting dat deze trend zich ook in 2021 en volgende jaren zal voortzetten. Omdat het lastig te voorspellen is of deze groei zich in dezelfde lijn blijft ontwikkelen is een prognose doorgerekend die uitgaat van stagnatie van de groei per medio 2021. Op basis van deze prognose is een beperkte ophoging noodzakelijk ten opzichte van de huidige begrote bedragen WMO huishoudelijke ondersteuning (€ 69.000 vanaf 2022) en WMO begeleiding (€ 53.000 in 2021 en € 129.000 vanaf 2022). Het betreft een structurele doorwerking.

Indexatie tarieven:

De tarieven voor WMO huishoudelijke ondersteuning en WMO begeleiding dienen per 1 januari 2022 geïndexeerd te worden op basis van de contractafspraken met de aanbieders. De indexatie voor huishoudelijke ondersteuning vindt plaats op basis van de landelijke VNG rekentool. De tarieven voor begeleiding worden berekend op basis van de interne rekentool die sinds 2015 wordt gebruikt. Deze berekeningswijzen doen recht aan de cao-ontwikkelingen die van invloed zijn op de kostprijsberekening en daarbij bieden we aanbieders een reële kostprijs. De indexering op huishoudelijke ondersteuning bedraagt € 58.000 en op begeleiding € 36.000. Het betreft een structurele doorwerking.

Eigen bijdrage:

Cliënten betalen een vaste eigen bijdrage van € 19 per maand, ongeacht het aantal WMO-voorzieningen waarvan zij gebruik maken. Door deze 'stapeling' wordt niet naar rato van het aantal toegekende voorzieningen een eigen bijdrage ontvangen. Op basis van de ontvangen eigen bijdragen

in het 1e kwartaal 2021 wordt verwacht dat het begrote bedrag aan te ontvangen eigen bijdragen in de begroting van 2021 een tekort laat zien van € 23.848.

I - GGZ

Voorheen vielen de kosten WvGGZ voor wat betreft Inbewaringstelling (IBS) onder de begroting van de GGD. De kosten komen sinds vorig jaar ten laste van de gemeentelijke begroting. De inlooppunt GGZ en onze bijdrage ten behoeve van het dementienetwerk zijn structureel te laag begroot. De correctie op deze drie posten is in het opgenomen bedrag verwerkt.

J - RWB bijdrage collectief vervoer

Op basis van de nieuwe begroting 2022 van de RWB valt de bijdrage voor collectief vervoer lager uit. Voor onze begroting betekent dat voor de jaren 2022 t/m 2025 een voordeel.

K - Regionale werkbegroting Jeugd

In regionaal verband wordt op het gebied van Jeugd samengewerkt in het ZI2T. Bij het opstellen van de nieuwe governance is gebleken dat er een tekort is op capaciteit voor beleid Jeugd. De beleids capaciteit om vorm te geven aan het beleid voor jeugdhulp is hierop uitgebreid. Voor onze bijdrage betekent dit vanaf 2021 een structurele verhoging van de bijdrage aan het ZI2T.

L - Exploitatiebijdrage gemeentelijke samenwerking GGD

De kosten van de GGD zijn toegenomen waardoor op de begroting van de GGD een tekort ontstaat. Het tekort 2022 is gebaseerd op de GGD begroting 2022. Hierover wordt door het Algemeen Bestuur GGD in juli a.s. een besluit genomen. Het tekort in 2023 t/m 2025 is gebaseerd op de ramingen zoals benoemd in de GGD begroting 2022, waarbij de totale gemeentelijke bijdragen GGD-West Brabant, afgezet zijn tegen het aandeel van Woensdrecht (2,31%) en de beschikbare budgetten in die jaren.

M - Groei aantal kinderen 0-4 jaar JGZ TWB

Het aantal kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar is gestegen alsmede het aantal kinderen dat gebruik maakt van jeugd gezondheidszorg (JGZ). Dit leidt tot een structurele kostenstijging vanaf 2021.

N - RBL West Brabant

In regionaal verband wordt op het gebied van onderwijs (leerplicht) samengewerkt met het Regionaal Bureau Leerplicht West Brabant (RBL). In de begroting 2022 heeft het RBL aangegeven dat de kosten de komende jaren toenemen. Tevens heeft een herstelactie plaatsgevonden voor kosten die eerder niet opgenomen waren in de begroting. Het gaat om verplichte kosten voor de GGD – voor medische onderzoeken op grond van de Leerplichtwet – en het lidmaatschap voor Ingrado (de Landelijke Vereniging voor Leerplichtambtenaren). Als gevolg van corona is deze toename ook al zichtbaar in 2021.

Programma 2. Ruimte

Voorstellen programma 2

Ontwikkeling	2021	2022	2023	2024	2025
2A Baten omgevingsvergunning	€ 75.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000
2B Omgevingsvergunningen Ww/Mw	€ -	€ -25.000	€ -25.000	€ -25.000	€ -25.000
2C Verkoop snippergroen / reststroken grond	€ -19.526	€ -19.526	€ -19.526	€ -19.526	€ -19.526
2D Grondverkoop Onderstal / Scheldeweg	€ -490.000	€ 490.000	€ -	€ -	€ -
2E Grondexploitaties	€ 1.174.323	€ 954	€ 45.242	€ 97	€ 93
2X Diverse	€ -4.971	€ -7.934	€ -7.934	€ -7.934	€ -7.934
Totaal	€ 734.826	€ 563.494	€ 117.782	€ 72.637	€ 72.633

Ontwikkelingen, consequentie en hoe spelen we daarop in?

A - Baten omgevingsvergunning

De geprognostiseerde inkomsten leges omgevingsvergunningen activiteit bouwen voor toekomstige projecten vanaf 5 woningen/appartementen zijn opnieuw geanalyseerd en naar aanleiding daarvan bijgesteld.

B - Omgevingsvergunningen (Ww/Mw)

De wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) gaat naar verwachting vanaf 1 juli 2022 stapsgewijs in. Eerder was 1 januari 2022 nog de ingangsdatum. De veranderingen uit de Wkb gelden (naar verwachting) tot en met 2024 alleen voor eenvoudige bouwwerken. Dit zijn bijvoorbeeld eengezinswoningen en kleinere bedrijfspanden. Vanaf 2025 volgen de andere bouwwerken. Omdat op dit moment niet exact duidelijk is wat dit concreet in de praktijk inhoudt en we daarnaast verantwoordelijk blijven voor bestaande bouwwerken en omgevingsveiligheid, is ook voor 2025 nog budget opgenomen. Deze uitgestelde en stapsgewijze invoer betekent dat wij de komende jaren aangevraagde omgevingsvergunningen technisch moeten blijven toetsen aan de vigerende wet- en regelgeving. Gezien het feit dat wij deze toets uitbesteden moet hiervoor budget worden gereserveerd.

C – Opbrengst grondverkoop woningen / vrije kavels

Voorgesteld wordt om de twee budgetten op het grootboeknummer 'complex overige gronden' te laten vervallen omdat daar feitelijk geen opbrengsten (meer) op worden verantwoord. Het gaat dan om structureel geraamde opbrengsten van € 19.256 uit grondverkoop voor vrije kavels. Alle opbrengsten uit grondverkoop, met als doel woningbouw te realiseren, komen uit lopende grondexploitaties.

D - Grondverkoop Onderstal/Scheldeweg

De opbrengst van een perceel grond gelegen aan de Onderstal / Scheldeweg wordt dit jaar niet meer verwacht. De geraamde opbrengst van dit perceel schuift door van 2021 naar 2022.

E- Grondexploitaties

De grondexploitaties van De Hoef, Centrum en Verlengde Duinstraat in Hoogerheide en Noordrand in Ossendrecht zijn in het eerste kwartaal 2021 geactualiseerd. De grondexploitaties laten een verschuiving van grondverkoop en tussentijdse winstuitnames in tijd zien van 2020 naar 2021. Met de vaststelling van de Perspectievennota 2021-2025 worden de tussentijdse winsten in de Programmabegroting opgenomen.

Programma 3. Leefomgeving

Voorstellen programma 3

Ontwikkeling	2021	2022	2023	2024	2025
3A Organisatie verkiezingen	€ -	€ 10.000	€ -18.266	€ -8.266	€ -8.266
3B Groene Agenda 2021-2025: Boombeheer	€ -	€ 43.490	€ 43.490	€ 43.490	€ 43.490
3C Groene Agenda 2021-2025: Groenrenovaties		pm	pm	pm	pm
3X Diverse	€ -4.319	€ -13.581	€ -14.291	€ -14.291	€ -14.291
Totaal	€ -4.319	€ 39.909	€ 10.933	€ 20.933	€ 20.933

Ontwikkelingen, consequentie en hoe spelen we daarop in?

A - Organisatie verkiezingen

De verkiezingen die wij de afgelopen jaren hebben georganiseerd en de verkiezingen die wij de komende jaren nog moeten organiseren zijn door ons geanalyseerd en geprognosticeerd. Hierbij is o.a. per jaar gekeken of er sprake is van één of meerdere verkiezingen en welke basisbudgetten hierbij representatief zijn. Waar nodig is bijgesteld.

B - Groene Agenda 2021-2025: kosten boombeheer in eigen beheer.

Voor het gemeentelijk boombestand betreft is in 2020 een nul-situatie gecreëerd voor wat het beheer en onderhoud betreft. Hierin waren in voorgaande jaren achterstanden ontstaan. Op dit moment voldoet het areaal van circa 11.000 bomen aan de kwaliteitseisen. Er is structureel en adequaat beheer noodzakelijk om niet wederom achterstanden op te bouwen. Uit het oogpunt van flexibiliteit en dienstverlening gaat de voorkeur uit naar de uitvoering van het beheer door de eigen dienst. (Zie ook item 5N in de toelichting bij Programma 5) De eigen dienst beschikt over onvoldoende middelen om structureel en adequaat boombeheer te kunnen uitvoeren. Dit geldt voor personeelsomvang, kwalificaties en beschikbare materialen. Het reguliere onderhoudsbudget in programma 3 wordt benut om een deel van de extra kosten van de eigen inzet (in programma 5) te bekostigen.

C - Groene Agenda 2021-2025: groenrenovaties

Het openbaar groen van de gemeente vormt een bepaalde kapitaalswaarde. Om deze waarde alsmede de beeldkwaliteitsniveaus van de openbare ruimte te borgen zijn jaarlijkse renovaties aan het groen noodzakelijk. Momenteel zijn er beperkte structurele middelen, qua omvang zijn zij onvoldoende om uitval en vervanging structureel te kunnen ondervangen. De toenemende extreme weersomstandigheden hebben tot gevolg dat meer groenrenovaties noodzakelijk zullen zijn. Daarbij zijn de arealen van openbaar groen, en daarmee de omvang in kapitaalswaarde, steeds toegenomen. Tijdens de behandeling van de Programmabegroting 2022 zal een nieuw voorstel worden gedaan voor de uitbreiding. Dit voorstel zal gestoeld zijn op de theoretische kapitaals- en vervangingswaarde, ontwikkeling en trends in inboet en vervanging van groen over de afgelopen jaren en verwachte opgaven richting de toekomst. In 2021 is voldoende restbudget van bestaande kredieten over om de groenrenovaties voor dit jaar te ondervangen.

Programma 4. Economie

Voorstellen programma 4

Ontwikkeling		2021	2022	2023	2024	2025
4A	Milieustraat en afval	€ -100.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal		€ -100.000	€ -	€ -	€ -	€ -

Ontwikkelingen, consequentie en hoe spelen we daarop in?

A - Milieustraat en afval

Het hogere volume afval dat vanwege de coronacrisis werd aangeboden aan de milieustaat zal na 2021 naar verwachting afnemen tot het niveau van voor de crisis. Voorgesteld wordt de kosten die gemaakt werden vanwege het hogere aanbod te compenseren vanuit het coronabudget. De tariefsverhoging die in 2021 is doorgevoerd, volgens het principe 'de vervuiler betaalt' is meerjarig verwerkt maar vanwege hogere verwerkingskosten zal in 2022 e.v. een structureel tekort van € 100.000 ontstaan. In bovenstaande cijfers is dit gecompenseerd door een (geprognostiseerde) tariefsverhoging waarmee het tekort van € 100.000 geneutraliseerd wordt. Aangezien voor 2021 de tarieven niet meer aangepast kunnen worden, blijft het tekort daar wel zichtbaar.

Programma 5. Bestuurskracht

Voorstellen programma 5

Ontwikkeling	2021	2022	2023	2024	2025
5A Verbonden Partijen	€ 5.200	€ 40.609	€ 66.540	€ 81.050	€ 47.077
5B Gemeenteraadsverkiezingen	€ -	€ -15.000	€ -	€ -	€ -
5C Leges	€ -40.037	€ -17.494	€ -	€ -	€ -
5D Hybride werken incl. raad	€ -14.500	€ -42.500	€ -23.500	€ -23.500	€ -14.500
5E Software / Equalit	€ -107.057	€ -76.146	€ -89.296	€ -83.690	€ -85.100
5F CISO	€ -2.250	€ -11.000	€ -11.000	€ -11.000	€ -11.000
5G Dividend GBE Aqua BV	€ -	€ -	€ 63.700	€ 63.700	€ 63.700
5H Vennootschapsbelasting	€ -160.487	€ 8.767	€ 153.289	€ 5.878	€ 5.441
5I Indexering OZB	€ -	€ 44.933	€ 47.140	€ 46.211	€ 45.791
5J Toeristenbelasting	€ -125.000	€ -	€ -	€ -	€ -
5K Beroep op coronabudget	€ 197.000	€ -	€ -	€ -	€ -
5L Mutaties reserves	€ -60.607	€ 16.056	€ -168.523	€ 12.025	€ 3.466
5M Rechtmatigheidsverantwoording	€ -	€ -31.885	€ -31.885	€ -31.885	€ -31.885
5N Groen agenda 2021-2025: Boombeheer	€ -	€ -93.500	€ -93.500	€ -93.500	€ -93.500
5O Budget Dorpsplatforms (reserve)	€ -60.000	€ -	€ -	€ -	€ -
5P Voorbereiding grondexploitaties	€ -30.000	€ -	€ -	€ -	€ -
5X Diverse	€ -28.160	€ -24.384	€ -21.779	€ -19.174	€ -16.674
Totaal	€ -425.898	€ -201.543	€ -108.813	€ -53.885	€ -87.183

Ontwikkelingen, consequentie en hoe spelen we daarop in?

A - Verbonden partijen

Jaarlijks behandelt de raad de begrotingen van tien gemeenschappelijke regelingen. Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen heeft de raad daarbij de mogelijkheid een zienswijze in te dienen. Het college doet daartoe voorstellen en beschouwt kritisch of de activiteiten en resultaten van de gemeenschappelijke regelingen (nog) bij de visie en het belang van Woensdrecht passen. De begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen zijn vertaald in deze perspectievennota; zij vallen per saldo financieel iets gunstiger uit dan in de meerjarenbegroting 2021-2024 opgenomen was.

B - Gemeenteraadsverkiezingen

Voor de organisatie van gemeenteraadsverkiezingen hebben we voor 2022 budget opgenomen voor o.a. diverse communicatie-uitingen ten behoeve van opkomstbevordering, positionering fracties, informatieverstrekking, de verkiezingsavond, opleidingen en het aanstellen van een informateur.

C - Leges

We verwachten minder inkomsten door leges dan begroot. Door COVID-19 zien we in 2021 minder inkomsten door het uitblijven van de betaalde huwelijken. De prognose is dat dit vanaf 2022 zal herstellen. Het aantal jaarlijks uit te geven rijbewijzen wordt bepaald aan de hand van de cijfers van de Rijksdienst voor het Wegverkeer. Op basis van deze aantallen actualiseren we jaarlijks de inkomsten en uitgaven (Rijksleges) en stellen we deze bij.

Het aantal jaarlijks te vernieuwen identiteitskaarten wordt bepaald aan de hand van de cijfers van de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB). Bij de jaarlijkse monitoring van de cijfers hebben we vastgesteld dat er een aanzienlijk verschil zit tussen de theoretische geprognoseerde aantallen door de NVVB en de feitelijke aantallen die door ons geprognoseerd zijn. De feitelijke inkomsten en uitgaven (Rijksleges) bevestigen dat onze prognose representatief is. We stellen op basis van onze geprognoseerde aantallen de inkomsten en uitgaven bij en zullen jaarlijks de aantallen blijven monitoren en waar nodig actualiseren.

D - Hybride werken incl. raad-)

Digitalisering zorgt voor verandering, niet alleen met betrekking inzet van personeel, maar ook van systemen en hardware. Gemeenten staan voor een digitale transformatie die om een andere manier van flexibel kunnen werken vraagt. We noemen dat ook wel het hybride werken (anyplace, anytime, anywhere). Daarvoor is een andere ICT-infrastructuur nodig dan vaste ICT-werkplekken, zoals laptops i.p.v. thinclients en smartphones i.p.v. vaste telefoontoestellen. In 2021 moet ook de ICT-inrichting van de vaste werkplekken worden vervangen. Het is dan een natuurlijk moment om bovenstaande ontwikkeling vorm te geven. Hiervoor is additioneel budget nodig.

E - Software / Equalit

Verder spelen er naast het adequaat indexeren van software en deelname aan de gemeenschappelijke regeling Equalit, ook ontwikkelingen op het gebied van software (vernieuwen/vervangen en updaten) en vernieuwing van de DigiD-audit. Dit alles brengt meerkosten met zich mee.

F - CISO

De verplichte functie voor een informatiebeveiligingsspecialist (Chief Information Security Officer - CISO) is moeilijk in te vullen via de arbeidsmarkt. Initiatieven voor interne kandidaten of regionale werving bieden geen oplossing. De taken van een CISO kunnen ook worden uitbesteed via Equalit. De begrote post salaris CISO is vorig jaar naar beneden bijgesteld conform de situatie die toen gold. Door dit te herstellen en de functie via de gemeenschappelijke regeling in te vullen is de uitvoering van de taken op het gebied van informatieveiligheid geborgd.

G - Dividend GBE Aqua BV

De ontvlechting van Evides N.V. uit PZEM N.V. is bestuurlijk en ambtelijk voorbereid. Woensdrecht is voor 0,91 procent aandeelhouder in PZEM N.V., dat op zijn beurt een 50 procent belang heeft in Evides N.V. De afgelopen jaren keerde Evides dividend uit aan PZEM. Dit dividend bleef vervolgens 'hangen' in PZEM, aangezien PZEM geen dividend aan zijn aandeelhouders uitkeerde. Het 50 procent belang van PZEM in Evides is gewaardeerd op € 367 miljoen. Een nieuw op te richten GBE Aqua BV gaat het belang overnemen voor die marktaandeel en sluit daarvoor een lening bij de bank. De bedoeling is dat Woensdrecht deel gaat nemen in die GBE Aqua BV ter grootte van 0,91 procent. Hiervoor wordt een storting eigen vermogen van € 9.000 gevraagd. Totaal eigen vermogen wordt € 1 miljoen. Voor Woensdrecht is het financieel een goed voorstel, omdat de gemeente via GBE Aqua B.V. zo recht krijgt op een jaarlijks dividend. Kort na de zomervakantie wordt aan de raad formeel gevraagd of er bezwaar is tegen deelname in GBE Aqua BV.

H - Vennootschapsbelasting

In 2020 zijn we geconfronteerd met lagere tussentijdse winsten van voornamelijk de grondexploitaties van de Verlengde Duinstraat en Noordrand. De niet in 2020 gerealiseerde winsten worden volgens de huidige inzichten verwacht in 2021. Dat heeft een effect op de te betalen Vennootschapsbelasting. Op basis van de geactualiseerde grondexploitaties is de te betalen vennootschapsbelasting opnieuw in beeld gebracht. Dat leidt tot de hier gepresenteerde mutaties.

I - Indexering OZB

De tarieven van de onroerende zaakbelastingen worden jaarlijks geïndexeerd met het inflatiepercentage. Het inflatiepercentage bedraagt +1,9%. In de Programmabegroting en het meerjarenperspectief is rekening gehouden met een inflatiepercentage van +1%. De opbrengsten vanwege het hogere inflatiepercentage (+ 0,9%) zijn in deze Perspectievennota opgenomen.

J - Toeristenbelasting

Zoals gemeld in de eerste kwartaalrapportage is de inschatting dat mogelijk de begrote inkomsten van toeristenbelasting 2021 niet worden gehaald vanwege de coronacrisis. Vanuit de BWB zijn de cijfers van 2020 nog niet definitief en is er nog geen indicatie afgegeven wat de mogelijke ontvangsten in 2021 zullen zijn. Daarom wordt er voorzichtigheidshalve rekening mee gehouden dat voor 2021 de inkomsten uit toeristenbelasting mogelijk € 125.000 lager uit vallen.

K - Beroep op coronabudget

Met deze perspectievennota wordt voorgesteld om drie incidentele mutaties te compenseren vanuit het coronabudget. Het betreft:

1. € 96.000 extra lasten grotere aanvoer milieustraat;
2. € 125.000 compensatie verwachte lagere inkomsten toeristenbelasting;
3. € 72.000 vullen krediet Hybride werken, devices personeel.

L - Mutaties Reserves

Hier zijn twee mutaties op de reserve 'Ter dekking van kapitaallasten' opgenomen. Het betreft de volgende mutaties:

- Aan de reserve wordt een budget van € 72.000 toegevoegd voor de investering 'Hybride werken'. Het krediet wordt gedekt ten laste van het coronabudget. De investering 'Hybride werken' wordt afgeschreven in 4 jaar. Een deel van de reserve valt jaarlijks vrij voor het afdekken van de afschrijvingslasten van het krediet.
- Aan de reserve wordt de mutatie in de netto-winst van de grondexploitatie Centrum Hoogerheide toegevoegd voor de dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten van de nieuwbouw van de brandweerkazerne / gemeentewerf aan de Doelstraat in Hoogerheide.

M - Rechtmatigheidsverantwoording door college

Vanaf het boekjaar 2021 wordt het college verantwoordelijk voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarstukken. Tot en met het boekjaar 2020 geeft de externe accountant het oordeel over de rechtmatigheid. Ofschoon deze wetswijziging pas in het 3e kwartaal van 2021 door beide Kamers wordt behandeld, wordt wel verwacht dat de verantwoording met terugwerkende kracht (dus vanaf boekjaar 2021) in zal gaan. Om de rechtmatigheidsverantwoording door het college vanaf 2021 af te kunnen geven, is een structurele uitbreiding van het huidige controlebudget nodig; met name vanwege de toename van de interne controlewerkzaamheden. Het gaat hierbij om structurele middelen die nodig zijn om uiteindelijk een goedkeurende accountantsverklaring op onze jaarstukken te verkrijgen.

N - Groene Agenda 2021-2025: Boombeheer

De middelen zullen ingezet worden voor het betrekken van één extra gekwalificeerde boombeheerder en het aanschaffen van een hoogwerker, trailer en andere benodigdheden. Zie voor nadere toelichting item 3B in programma 3.

O - Initiatievenpot (= reserve dorpsplatform)

In februari 2019 besloot uw raad om initiatieven te stimuleren en hierbij slagvaardig te kunnen handelen en hiervoor de reserve 'Budget dorpsplatforms' eenmalig tot een maximum van € 75.000

aan te vullen uit de algemene reserve en de beschikkingsbevoegdheid weg te leggen bij het college. Op deze wijze wordt voorkomen dat bij goede initiatieven een (lang) besluitproces nodig is. Binnen de genoemde reserve is, rekening houdend met actuele aanvragen, nog een bedrag van € 18.000 beschikbaar. De huidige werkwijze met betrekking tot de initiatievenpot stemt tot tevredenheid bij college en initiatiefnemers. Voorgesteld wordt om de reserve 'budget dorpsplatforms' met € 60.000 aan te vullen en besteding onder dezelfde voorwaarden voort te zetten.

P - Voorbereiding grondexploitaties

Voorgesteld wordt om de voorbereidingen ter hand te nemen van een aantal nieuwe grondexploitaties en daarvoor voorstellen aan uw raad te doen ter vaststelling van nieuwe grondcomplexen. Na vaststelling door uw raad zullen de opbrengsten in de meerjarenbegroting worden verwerkt.

3. Belangrijke (nog) niet te kwantificeren ontwikkelingen

1. Update taakstelling bedrijfsvoering

Het college van burgemeester en wethouders heeft van de gemeenteraad de opdracht gekregen om over 2021 tot en met 2024 jaarlijks een bedrag van € 100.000,- oplopend tot € 400.000,- te bezuinigen op bedrijfsvoeringstaken. Deze taakstelling is in de begroting verwerkt. Om hieraan te kunnen voldoen is direct een aanvang genomen door voor de korte termijn, kansen die zich voordeden voor 2021, meteen als ombuiging op te nemen. In juni 2021 is het resultaat inmiddels structureel € 70.000, oplopend naar € 120.000 in 2024. De dekking van het resterende bedrag voor 2021 wordt nader ingevuld. Voor de overige jaren is een onderzoek naar besparingsmogelijkheden gestart omdat essentiële (bedrijfsvoerings)processen ook geborgd moeten worden. Een externe projectleider met deskundigheid en ervaring op het gebied van organisaties en zakelijke dienstverlening, heeft de opdracht werkzaamheden / taakgebieden in beeld te brengen die anders en efficiënter kunnen worden uitgevoerd. Haar bevindingen worden in september samengebracht in een adviesnota ten behoeve van het college. In november informeert het college de raad bij de behandeling van de begroting over de stand van zaken en de wijze waarop het invulling geeft aan de taakstelling.

2. Herijking gemeentefonds

De invoering van de herijking van het gemeentefonds zal volgens de huidige planning plaatsvinden per 1 januari 2023. De besluitvorming wordt aan het volgend kabinet overgelaten. Door het Ministerie van BZK is aangegeven, dat pas in de meicirculaire 2022 per gemeente duidelijkheid kan worden gegeven over de gevolgen van het nieuwe verdeelmodel. Of onze gemeente uiteindelijk een financieel voordeel of nadeel zal behalen is niet te voorspellen. De eerste berekeningen o.b.v. het jaar 2017 gaven een positief effect voor onze gemeente van enkele honderdduizenden euro's. In de loop van 2021 en 2022 zullen er nog diverse herrekeningen/actualisaties gedaan gaan worden. De VNG wil samen met voor- en nadeelgemeenten het gevoerde proces en de inhoud bespreken. Indien wordt ingestemd met het voorstel van het Ministerie van BZK om een groeitraject te hanteren met een maximaal effect van € 15 per inwoner per jaar, zullen de financiële effecten vanaf 2023 fasegewijs doorgevoerd gaan worden.

3. Financiële positie zorgaanbieders

De financiële positie van enkele zorgaanbieders in de jeugdzorg is zorgelijk en vormt een risico voor onze gemeente. Na het faillissement in 2020 van een grote zorginstelling is inmiddels begin juni 2021 nog een zorginstelling gefailleerd. Voor enkele andere zorgaanbieders wordt gezocht naar een financiële oplossing op regionaal niveau, waarbij ook de landelijke autoriteiten worden betrokken.

4. WMO

Het aantal cliënten dat gebruikt maakt van WMO-voorzieningen vertoont al jaren een stijgende lijn. Het is lastig te voorspellen of en hoe deze trend zich gaat ontwikkelen. Voor de Perspectievennota is een prognose doorgerekend die uitgaat van een stagnerende groei per medio 2021. De kans is echter ook aanwezig dat deze stagnatie in de groei uitblijft en de stijgende lijn van de afgelopen jaren zich voortzet. In dat geval zal het onder Programma 1 (WMO) opgenomen bedrag van € 292.000 niet toereikend zijn om de stijgende kosten op te vangen. Om de ordegrrootte te schetsen: het model waarin de ontwikkeling wordt vastgelegd, geeft bij het uitblijven van de stagnatie een kostenniveau dat per ultimo 2021 dat circa € 167.000 hoger ligt dan medio 2021.

5. Beleids- en beheerplan speelvoorzieningen 2021-2024

In mei 2021 is het beleids- en beheerplan speelvoorzieningen 2021-2024 vastgesteld. Het beleidsplan voorziet in het behoud van het huidige areaal aan speelvoorzieningen en de bijbehorende kwaliteits- en veiligheidsnormen. Het huidige budget is toereikend tot en met 2024. Daarna ontstaat een (theoretische) vervangingsopgave van speeltoestellen die binnen het huidige budget niet kan worden

ondervangen. Door binnen beschikbare middelen de absoluut noodzakelijke vervangingen naar voren te halen, zowel als door onderhoud de levensduur te verlengen zal de opgave gereduceerd worden. Voor de restantopgave zal op termijn additionele financiering noodzakelijk zijn.

4. Procesvoorstel herstelplan samenleving na corona

Algemeen

De gemeente Woensdrecht wil de gemeenschap ondersteunen in het herstel na de coronapandemie. Het wil de kracht van de gemeenschap benutten om 'Woensdrecht weer Weerbaar' te maken. Voorstel is daarvoor uit te gaan van de handreiking die het VNG rapport 'sociaal sterker uit de crisis' biedt. De VNG zal haar gesprekken met de Rijksoverheid ook langs deze lijnen vormgeven. Daarnaast dienen we uiteraard alert te blijven op wat andere organisaties en samenwerkingsverbanden aanbieden.

Het VNG rapport (<https://vng.nl/sites/default/files/2021-05/sociaal-sterker-de-crisis-uit.pdf>) schetst het onderscheid tussen wat landelijk en wat lokaal moet worden opgepakt. Woensdrecht zal voor 'lokaal' ook moeten verbijzonderen waarvoor samenwerking in de regio geëigend is. Daarnaast gaat het rapport ook uit van eigen regie en eigen kracht van inwoners en betrokkenen. Centraal staan veerkracht, kansengelijkheid, eigenaarschap en sociale samenhang. Het bevat aanbevelingen over 8 thema's die ook voor Woensdrecht heel herkenbaar zijn:

1. Werk en inkomen: over baanverlies, inkomstenterugval, schulden en nieuwe solidariteit.
2. Onderwijs en jongeren: over leervertraging, jongerendialoog en kansengelijkheid.
3. Gezondheid: over gezondheidsverschillen en een toenemend beroep op het sociaal domein.
4. Sociale initiatieven en verenigingsleven: over nieuwe initiatieven en digitale bubbels en kansen.
5. Wonen, wijken en leefomgeving: over probleemconcentratie in wijken en de waarde van een gezonde leefomgeving.
6. Lokale economie: over bedrijvigheid, leegstand, vertrekkend personeel en online-concurrentie.
7. Gemeentelijk handelen: over beschikbare capaciteit, digitalisering en raadsverkiezingen.
8. 'Stille' problemen en kansen: over 'kanaries in de kolenmijn' en de noodzaak van actuele gegevens.

Het rapport is aangevuld met:

1. een dashboard 'Impact corona crisis op uw gemeente' (<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/landelijk-dashboard-sociale-impact-corona/>)
Dit is een landelijk dashboard rond de 5 thema's werk en inkomen; sociale cohesie; mentale weerbaarheid; onderwijs en gedrag. Voorstel is om dit dashboard te gebruiken om bevindingen uit de praktijk te staven door in te zoomen op de cijfers over de lokale situatie van Woensdrecht.
2. een praatplaat (https://vng.nl/sites/default/files/2021-05/sociaal-sterker-de-crisis-uit_praatplaat.pdf)

Daarnaast wordt het rapport door de VNG nog aangevuld met een aantal webinars.

Proces:

- In juni 2021 vindt afstemming plaats met de (agendacommissie van de) raad: over proces, rollen, aanpak en inhoud op hoofdlijnen.
- In juli 2021 vindt afstemming in het college plaats op basis van die hoofdlijnen en verder vormgeven van een voorstel voor proces, rollen, aanpak en inhoud, management van verwachtingen, communicatie en een paragraaf bedrijfsvoering voor de inzet van middelen.
- Op 22 september 2021 vindt een raadsconferentie plaats over de uitwerking.

5. Procesafspraken en planning behandeling Perspectievennota

Voor de behandeling van de Perspectievennota 2021-2025 geldt het volgende tijdsplan:

08 juni 2021	Behandeling en besluitvorming college van b & w.
16 juni 2021	Behandeling in de Financiële commissie
24 juni 2021	Behandeling in Opinieraad Bestuur
08 juli 2021	Behandeling in Raad